

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/94/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519202434
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7519202434.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu Mgr. Miloša Greguša a JUDr. Jozefa Maruščáka v právnej veci manželov: B. C. rod. V. nar. X.X.XXXX bývajúcej v A. č. XXX zastúpenej JUDr. Katarínou Adamovskou advokátkou Advokátskej kancelárie so sídlom na Žižkovej ulici č. 6 v Košiciach a M. C. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na Z. ul. č. X v C., v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom E. C. nar. XX.XX.XXXX a V. C. nar. XX.X.XXXX bývajúcich u matky, zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, o odvolaní manžela proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie, č. k. 9P/107/2019 z 9.9.2019 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutom výroku o určení výživného na čas po rozvode.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozviedol manželstvo účastníkov konania. Na čas po rozvode zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky s tým, že zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok sú oprávnení obaja rodičia. Manžela zaviazal prispievať na výživu mal. E. sumou 140€ mesačne a na výživu mal. V. sumou 130€ mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám manželky, od právoplatnosti výroku o rozvode manželstva. Rozhodol, že manžel je oprávnený stretávať sa s maloletými deťmi počas bežného roka každý nepárny víkend od piatka od 17.00 hod. do nedele do 17.00 hod.; počas letných prázdnin vždy od 5.7. od 9.00 hod. do 15.7. do 19.00 hod. a od 5.8. od 9.00 hod. do 15. 8. do 19.00 hod.; počas vianočných prázdnin v párnom roku od 25.12. od 10.00 hod. do 31.12. do 17.00 hod. a v nepárnom roku od 31.12. od 10.00 hod. do 6.1. nasledujúceho roka do 17.00 hod.; počas Veľkej noci v nepárnom roku od Zeleného štvrtka od 9.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17.00 hod. Manžel je oprávnený maloleté deti prevziať v mieste ich bydliska a po skončení styku ich manželke v mieste bydliska vrátiť. Manželka je povinná maloleté deti na styk riadne pripraviť. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa ustanovení § 23; § 24 ods. 1; § 25 ods. 1; § 62 ods. 1-5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 52 CMP. Pri určení výšky výživného súd vychádzal zo schopností, možností a majetkových pomerov oboch rodičov, pričom prihliadol k odôvodneným potrebám maloletých detí ako aj k tomu, kto z rodičov a v akej miere sa o ne osobne stará. Vychádzal z príjmu, ktorý by manžel bol aj naďalej dosahoval u svojho predchádzajúceho zamestnávateľa spoločnosti GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s. r. o., keby nedošlo k okamžitému skončeniu pracovného pomeru. Manžel mal aj následne možnosť pracovať v spoločnosti KOBA STEEL, s.r.o., kde bol jeho pracovný pomer rovnako skončený z dôvodov na strane manžela. Skončenie pracovných pomerov manžela u jeho posledných dvoch zamestnávateľov súd musel vyhodnotiť s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu. Pri určení výšky výživného súd nezohľadnil výdavky

manžela, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť a ktoré nemajú prednosť pred vyživovacou povinnosťou k maloletým deťom, a to sú predovšetkým výdavky manžela na pôžičky, pričom je jeho povinnosťou usmerniť svoje výdavky tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené.

3. Voči rozsudku súdu prvej inštancie, výroku o určení výživného na maloleté deti podal v zákonnej lehote odvolanie manžel. V odvolaní uviedol, že rozhodnutie súdu o určení výživného na maloleté deti ovplyvnilo stanovisko právnej zástupkyne manželky, uvedené v bode 6 napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie vzal do úvahy len výdavky manželky uvedené v bodoch 11 až 13 odôvodnenia rozsudku a nevzal do úvahy objektívne stanovisko kolízneho opatrovníka, aby určil výživné primerané jeho možnostiam. V tom čase bol zamestnaný na skúšobnú dobu v rámci dohody o vykonaní práce s predpokladaným príjmom 1.200€ brutto. Súd prvej inštancie v bode 9 rozsudku nezohľadnil jeho stanovisko, že je nezamestnaný, nemá vlastné bývanie, prechodne býva u rodičov, ktorí berú jeho náklady na seba a navyše splácajú jeho pôžičku v sume 129€ mesačne, ktorú vzal ešte kým žili v manželstve, on sám platí pôžičky 260€ a 200€ a výživné na syna z prvého manželstva O. C. vo výške 150€. Pre ďalšiu primeranú existenciu si potrebuje zabezpečiť vlastné bývanie a pokryť aspoň minimálne životné náklady. Pokiaľ sa mu v dohľadnej dobe podarí nájsť zamestnanie, bude voči maloletým deťom platiť výživné podľa svojho návrhu. Navrhuje, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že je povinný prispievať na výživu mal. E. sumou 80€ a na mal. V. sumou 70€.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že má za to, že ak súd dokazovaním dospel k záveru, že odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery manžela mu umožňujú podieľať sa na výžive maloletých v takom rozsahu ako určil, navrhuje rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

5. Manželka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že súd prvej inštancie rozhodol správne a v súlade so záujmom maloletých detí, ich preukázanými potrebami a tiež v súlade so schopnosťami, možnosťami a príjmovými pomermi manžela ako povinného rodiča. Manžel v konaní nijako nerozporoval ani nenamietal výšku potrieb maloletých detí, táto preto zostala v konaní nespornou otázkou. Súd pri určení výživného správne prihliadol na príjem, ktorý by bol manžel aj naďalej dosahoval u svojho predchádzajúceho zamestnávateľa v spoločnosti GETRAG FORD Transmissions Slovakia, s.r.o., keby nedošlo k okamžitému skončeniu pracovného pomeru a z príjmu v spoločnosti KOBÁ STEEL, s.r.o., kde bol jeho pracovný pomer rovnako skončený z dôvodov na strane manžela, ktoré nevysvetlil žiadnymi dôležitými dôvodmi. Skončenie pracovných pomerov manžela u jeho posledných dvoch zamestnávateľov súd správne vyhodnotil s poukazom na ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine ako vzdanie sa výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, čo v spojení s princípom potenciality príjmov na strane manžela odôvodnilo určenie výživného súdom prvej inštancie tak, ako bolo rozhodnuté. Súd prvej inštancie pri určení výšky výživného správne nezohľadnil výdavky otca, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť a ktoré nemajú prednosť pred vyživovacou povinnosťou k maloletým deťom, a to sú predovšetkým výdavky manžela na pôžičky, ktoré navyše nevedel na pojednávaní ani vysvetliť, ani preukázať a neurobil tak ani v prílohe k odvolaniu. Manžel neprispieva na výživu maloletých detí významnejším spôsobom, ani osobnou starostlivosťou, keďže sa s deťmi stretáva len v minimálnej miere, nezabezpečuje im potreby, ktoré by bolo možné započítať na plnenie vyživovacej povinnosti a od septembra 2019 si už neplní ani vyživovaciu povinnosť určenú neodkladným opatrením súdu prvej inštancie pod sp. zn. 9P/197/2019 z 26.7.2019. Navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku potvrdil ako vecne správny.

6. Manžel v odvolacej replike uviedol, že manželka vo svojom vyjadrení uvádza jeho majetkové pomery, pričom on pred ich zoznámením predal trojizbový byt, ktorý dostal od rodičov a získané prostriedky aj s vtedy ešte slobodnou manželkou spoločne pomiňali, čiastočne neuvážene. Po sobášii uhradil manželkine dlhy, v núdzi si vzal pôžičky, aj manželka si vzala pôžičky bez jeho vedomia, ktoré on musel splácať. Po odchode zo spoločnej domácnosti mu zostalo pokazené auto Porsche, manželke zostal Mercedes. Jednoducho povedané zostal bez bývania, finančných prostriedkov a nakoniec aj bez práce. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že neobjektívne navrhol potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie. Pracovný pomer v spoločnosti GETRAG FORD Transmissions, s.r.o., nebol skončený len z jeho viny, ale nadriadený využil možno protiprávne možnosť okamžite ukončiť s ním pracovný pomer, keďže poukazyval na nedostatky na viacerých stupňoch riadenia spoločnosti. V tom čase mal obmedzenú pracovnú schopnosť, čo zamestnávateľovi zjavne nevyhovovalo. Pokiaľ ide o spoločnosť KOBÁ STEEL, s.r.o., s ktorou mal uzavretú dohodu o vykonaní práce na skúšobnú dobu,

čo je v rozpore so Zákonníkom práce, nedostával nijaké benefity, stravné lístky, dovolenku, a keď na to poukázal, spoločnosť využila možnosť ukončiť s ním v skúšobnej dobe pracovný pomer. Počas poberania mzdy platil výživné na obe deti aj na syna z predošlého manželstva v sume 200€, pretože splácal dlh na výživnom. Súd prvej inštancie nezohľadnil jeho stanovisko, že je t. č. nezamestnaný, bez vlastného bývania, prechodne býva u svojich rodičov, ktorí na seba prevzali jeho výdavky a splácajú jeho pôžičku vo výške 129€ mesačne, ktorú vzal, keď žili spolu v manželstve, navyše spláca dve pôžičky v sume 5.364,86€ s mesačnou splátkou 224,76€. Doklady o tretej pôžičke zostali u manželky. Uvedené pôžičky od skončenia pracovného pomeru nespláca, lebo uprednostňuje výživné na deti. Navrhol zmeniť rozhodnutie súdu prvej inštancie v zmysle petitu jeho návrhu.

7. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

8. Výroky rozsudku súdu prvej inštancie o rozvode manželstva, úprave výchovy maloletých detí, ich zastupovania a spravovania ich majetku a úprave styku na čas po rozvode neboli odvolaním napadnuté, nadobudli právoplatnosť, preto neboli predmetom preskúmania v odvolacom konaní (ust. § 367 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

11. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o určení výživného na čas po rozvode spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 65 a § 66 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine a zákonne vo veci rozhodol, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku v napadnutom výroku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

12. Zo zákonných ustanovení citovaných v napadnutom rozsudku súdu prvej inštancie týkajúcich sa určovania rozsahu vyživovacej povinnosti rodičov k deťom vyplýva, že kritériami určovania rozsahu výživného sú popri odôvodnených potrebách dieťaťa aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pri určovaní konkrétneho rozsahu výživného preto treba vychádzať predovšetkým z toho, aká peňažná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby, ako sú šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania dieťaťa, rozvojom jeho záujmov na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby, t.j. všetky nevyhnutné potreby, ktoré vyžaduje život kultúrneho človeka v súčasnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančne náročnej záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne, ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelávanie dieťaťa, pričom ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Dokazovať treba len nadštandardné výdavky, resp. potreby dieťaťa, ktoré vybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku. Pri určovaní rozsahu vyživovacej povinnosti je súd povinný prihliadať aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Na strane povinných rodičov dieťaťa, súd zisťuje ich reálne príjmy, celkové majetkové pomery, nevyhnutné životné náklady a prihliada aj na ich ďalšie zákonné vyživovacie povinnosti.

13. Odvolací súd dodáva, že konajúci súd sa vysporiadal s námietkami manžela uplatnenými v odvolaní, ktoré tvorili jeho obranu už v priebehu konania na súde prvej inštancie a manžel v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie

o výživnom pre maloleté deti. Lekársky posudok zo 4.3.2019, ktorým manžel preukazoval obmedzenie svojej pracovnej schopnosti na šesť mesiacov, nebol aktuálny ani v čase rozhodovania súdu prvej inštancie. Okamžité skončenie pracovného pomeru spoločnosťou GETRAG FORD Transmissions, s.r.o., preukazuje, že k tomuto pracovnoprávnemu úkonu došlo pre závažné porušenie pracovnej disciplíny na strane manžela, ktorý tento úkon nenapadol žalobou o neplatné skončenie pracovného pomeru. Odvolací súd konštatuje, že výživné 140€ na mal. E. a 130€ na mal. V. mesačne zohľadňuje iba minimálnu časť nevyhnutných potrieb detí a je nepochybné, že práve matka (zjavne za pomoci ostatných príbuzných) dopĺňa zdroj výživy detí na hranicu prospešnú a nevyhnutnú pre ich všestranný rozvoj, preto sú bez právneho významu pomery manželky, ktorá si dobrovoľne plní vyživovaciu povinnosť voči svojim deťom. Odvolací súd dodáva, že pomery manžela, na ktoré sa odvoláva, sú vyjadrené v napadnutom rozsudku určením výživného len na 140€ a 130€ mesačne, pretože rozsah odôvodnených potrieb detí by zjavne odôvodňoval určenie výživného vo väčšom rozsahu. Odvolací súd zdôrazňuje, že plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine zaradilo majetkové pomery povinného medzi všeobecné podmienky určenia rozsahu vyživovacej povinnosti a rozšírilo východiská na zisťovanie tzv. potenciality príjmov, ktorá má prednosť pred princípom fakticity aj v prípade, že povinný berie na seba neprimerané majetkové riziká, ktoré zahŕňajú aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, resp. priamo vyvoláva stratu a súčasne možnosť poskytovania výživného. Je povinnosťou súdu prihliadnúť na celkové majetkové pomery a tzv. potencialitu príjmov, t.j. k jeho zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. Žiadny účinný zákon v Slovenskej republike nezakotvuje povinnosť pracovať. Nezakotvuje ani právo, resp. povinnosť pracovať v odbore, v ktorom je osoba vyučená. Zákon o rodine však zakotvuje výslovne povinnosť rodiča živiť svoje dieťa (§ 62 ods. 1), takže nemôže obstať argumentácia, podľa ktorej rodič nepracuje, pretože sa nevie umiestniť na trhu práce vo svojom odbore alebo na pozícii adekvátnej svojim predstávam, a preto nie je schopný plniť svoju vyživovaciu povinnosť buď vôbec alebo v doterajšej miere. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je vôbec smerodajné, koľko si rodič prácou (podnikaním alebo inou zárobkovou činnosťou) zarobí alebo či vôbec pracuje. Oveľa väčšiu výpovednú hodnotu má zistenie jeho potencialnej životnej úrovne, ktorá je limitovaná okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojenia jeho potrieb. Jedným z faktorov, ktoré pri určovaní miery životnej úrovne môže súd vziať do úvahy, je aj zistenie a vyčíslenie mesačných nákladov povinného rodiča. Často totiž ochota rodiča plniť určitú výšku výživného pre svoje dieťa nedosahuje ani jeho mesačné náklady na mobilný telefón. Potencionálny príjem nie je to, čo povinný skutočne zarobí, ale to, čo objektívne je možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a tiež situáciu na trhu práce. Odvolací súd vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie a uvedených úvah je toho presvedčený, že manžel vzhľadom na svoj vek, doterajšie pracovné skúsenosti a ním vyčíslené náklady bol a je schopný zabezpečiť si finančné prostriedky na uspokojovanie vlastných potrieb aspoň v minimálnom rozsahu, preto možno od neho spravodlivo žiadať, aby rovnaký štandard umožnil svojim maloletým synom formou výživného, pretože manželka si plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovaním bytových potrieb detí. Odvolací súd poukazuje na ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine, podľa ktorého potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby svojho dieťaťa. Každý rodič má povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojenie svojich vlastných potrieb. Zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby. Odvolací súd dôsledne vychádzajúc z ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, podľa ktorého treba prihliadať na potencialne možnosti, schopnosti a majetkové pomery povinného rodiča v prípade, ak mu v ich využití nebránia objektívne okolnosti, za ktoré však nemožno bez ďalšieho považovať nezamestnanosť manžela s ohľadom na jeho vek, zdravotný stav a pracovné skúsenosti, pretože rodič, ktorý má vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu je povinný bez ohľadu na svoju ekonomickú situáciu a životné náklady poskytnúť svojmu maloletému dieťaťu výživné. Odvolací súd poukazuje aj na to, že manžel, ktorý nemá v osobnej starostlivosti maloleté dieťa, môže sa bez obmedzenia uchádzať o zamestnanie aj vo vzdialenejších regiónoch Slovenska, kde sú reálne vykazované lepšie pracovné možnosti. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie v súlade s odvolacím návrhom manžela, by znamenalo presunúť zodpovednosť manžela za zdravie a život detí na manželku (druhého rodiča), ktorá sa osobne stará o maloleté deti a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť voči nim na hranici svojich možností vzhľadom na jej príjem a nepochybné by to bolo v rozpore so Zákonom o rodine, morálkou a spravodlivosťou. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ust. § 387 ods. 1 CSP napadnutý výrok rozsudku súdu prvej inštancie o určení výživného na čas po rozvoze potvrdil ako vecne správny a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil vyššie uvedené dôvody.

14. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).